WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 22 września 2011 r.*

W sprawie C-295/10

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Vyriausiasis administracinis teismas (Litwa) postanowieniem z dnia 13 maja 2010 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 15 czerwca 2010 r., w postępowaniu:

Genovaitė Valčiukienė,

Julija Pekelienė,

Lietuvos žaliųjų judėjimas,

Petras Girinskis,

Laurynas Arimantas Lašas

przeciwko

Pakruojo rajono savivaldybė,

* Język postępowania: litewski.

Šiaulių visuomenės sveikatos centras,

Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentas,

przy udziale:

Sofita UAB,

Oltas UAB,

Šiaulių apskrities viršininko administracija,

Rimvydas Gasparavičius,

Rimantas Pašakinskas,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, K. Schiemann, L. Bay Larsen (sprawozdawca), C. Toader i A. Prechal, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: K. Sztranc-Sławiczek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 maja 2011 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu G. Valčiukienė i J. Pekelienė, Lietuvos žaliųjų judėjimas oraz w imieniu P. Girinskisa i L. Arimantasa Lašasa przez S. Dambrauskasa, advokatas,

— w imieniu rządu litewskiego przez D. Kriaučiūnasa oraz J. Balčiūnaitė, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez P. Olivera oraz A. Steiblytė, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 2 lit. a), art. 3. ust. 3 i 5 oraz art. 11 ust. 1 i 2 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197, s. 30).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między G. Valčiukienė i J. Pekelienė, Lietuvos žaliųjų judėjimas (litewskim ruchem zielonych) oraz P. Girinskisem i L. Arimantasem Lašasem a Pakruojo rajono savivaldybė (radą gminy Pokroje), Šiaulių visuomenės sveikatos centras (ośrodkiem zdrowia publicznego w Szawlach) i Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentas (powiatowym wydziałem ochrony środowiska w Szawlach) w przedmiocie, w szczególności, dwóch uchwał z dnia 23 marca i 20 kwietnia 2006 r., którymi Pakruojo rajono savivaldybė zatwierdziła dwa plany szczegółowe, z których każdy reguluje wybudowanie kompleksu zabudowań do

intensywnej hodowli mogących pomieścić 4000 sztuk trzody chlewnej oraz prawidłowe użytkowanie dwóch działek, na których miały być umieszczone te zabudowania.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2001/42

3 Motywy 10–12 i 19 dyrektywy 2001/42 przewidują:

„(10) Wszystkie plany i programy, przygotowywane dla szeregu sektorów i ustalające ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję, dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko [(Dz.U. L 175, s. 40), zmienionej dyrektywą Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. (Dz.U. L 73, s. 5, zwanej dalej »dyrektywą 85/337«)], […] mogą potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko i powinny z reguły być poddawane systematycznej ocenie wpływu na środowisko. W przypadku gdy dokumenty te określają wykorzystywanie małych obszarów na poziomie lokalnym […], powinny być oceniane tylko

wtedy, gdy państwa członkowskie stwierdzają, że mogą one powodować potencjalnie znaczący wpływ na środowisko.

(11) Inne plany i programy, które ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję, dotyczącego projektów, mogą nie powodować znaczącego wpływu na środowisko we wszystkich przypadkach i powinny być oceniane tylko wtedy, gdy państwa członkowskie stwierdzają, że mogą one potencjalnie powodować tego rodzaju wpływ.

(12) W przypadku gdy państwa członkowskie dokonują tego rodzaju ustaleń, powinny brać pod uwagę odpowiednie kryteria wymienione w niniejszej dyrektywie.

[…]

(19) W przypadku gdy obowiązek prowadzenia postępowania w sprawie prowadzenia oceny wpływu na środowisko wynika jednocześnie z niniejszej dyrektywy i innego prawodawstwa wspólnotowego, jak na przykład dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa [Dz.U. L 103, s. 1], dyrektywy [Rady] 92/43/EWG [z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206, s. 7)], lub dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej [Dz.U. L 337, s. 1], dla uniknięcia powielania oceny państwa członkowskie mogą zapewnić skoordynowane lub wspólne procedury spełniające wymagania odpowiedniego prawodawstwa wspólnotowego".

4 Zgodnie z art. 1 dyrektywy 2001/42 jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z tą dyrektywą dokonywana jest ocena

wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko.

5 Artykuł 2 dyrektywy 2001/42 stanowi:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

a) »plany i programy« oznaczają plany i programy […] jak również wszelkie ich modyfikacje:

— przygotowywane lub przyjmowane przez organ na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym lub przygotowywane przez organ do przyjęcia za pośrednictwem procedury ustawodawczej przez parlament lub rząd, i

— wymagane przez przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne;

b) »ocena wpływu na środowisko« oznacza przygotowanie sprawozdania dotyczącego środowiska, przeprowadzenie konsultacji, uwzględnienie sprawozdania dotyczącego środowiska i wyników konsultacji przy podejmowaniu decyzji i dostarczenie informacji na temat decyzji zgodnie z art. 4–9;

[…]”.

6 Zgodnie z art. 3 tej dyrektywy:

„1. Ocenę wpływu na środowisko, zgodnie z art. 4–9, przeprowadza się w odniesieniu do określonych w ust. 2–4 planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko.

2. Z zastrzeżeniem art. 3 ocenę wpływu na środowisko przeprowadza się w odniesieniu do wszystkich planów i programów:

a) które są przygotowane dla rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki odpadami, gospodarki wodnej, telekomunikacji, turystyki, planów zagospodarowania przestrzennego lub użytkowania gruntu i które ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję, dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy [85/337] […];

[…]

3. Plany i programy określone w ust. 2, określające użytkowanie małych obszarów na poziomie lokalnym […] określonych w ust. 2, wymagają oceny wpływu na środowisko tylko w przypadku, gdy państwa członkowskie stwierdzają, że mogą one potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko.

[…]

5. Państwa członkowskie ustalają, czy plany i programy określone w ust. 3 i 4 mogą potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko, poprzez rozpatrywanie każdej sprawy na zasadzie jednostkowych przypadków lub poprzez wyszczególnienie rodzajów planów i programów lub przez połączenie obu podejść. W tym celu państwa członkowskie w każdym przypadku uwzględniają odpowiednie kryteria określone w załączniku II dla zapewnienia objęcia niniejszą dyrektywą planów i programów o potencjalnym znaczącym wpływie na środowisko.

[…]".

7 Artykuł 11 dyrektywy 2001/42, zatytułowany „Powiązanie z innym prawodawstwem wspólnotowym", stanowi w ust. 1 i 2:

„1. Ocena wpływu na środowisko dokonywana w ramach niniejszej dyrektywy nie ma wpływu na jakiekolwiek wymogi w ramach dyrektywy [85/337] i na żadne inne wymogi prawodawstwa wspólnotowego.

2. W przypadku planów i programów, dla których obowiązek dokonania oceny wpływu na środowisko wynika jednocześnie z niniejszej dyrektywy i innego prawodawstwa wspólnotowego, państwa członkowskie mogą zapewnić skoordynowane lub wspólne procedury spełniające wymagania odnośnego prawodawstwa wspólnotowego w celu, między innymi, uniknięcia powielania oceny".

8 Załącznik II do dyrektywy 2001/42 wymienia kryteria określające potencjalne znaczenie wpływu określonego w art. 3 ust. 5 tej dyrektywy.

Dyrektywa 85/337

9 Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 85/337 przedsięwzięcia wymienione w jej załączniku I podlegają ocenie, z zastrzeżeniem przypadków wyłączonych w drodze wyjątku na podstawie art. 2 ust. 3 tej dyrektywy.

10 Punkt 17 załącznika I do dyrektywy 85/337 dotyczy urządzeń do intensywnej hodowli świń mogących pomieścić więcej niż 3000 stanowisk dla świń produkcyjnych.

11 Artykuł 4 ust. 2 dyrektywy 85/337 stanowi:

„Z zastrzeżeniem art. 2 ust. 3, [jeżeli chodzi o] przedsięwzięcia wymienione w załączniku II, państwa członkowskie określają za pomocą:

a) badania indywidualnego,

lub

b) progów lub kryteriów ustalonych przez państwo członkowskie,

czy przedsięwzięcie podlega ocenie zgodnie z art. 5–10.

Państwa członkowskie mogą postanowić o stosowaniu obydwu procedur, określonych w lit. a) i b)".

Prawo krajowe

Ustawa o ochronie środowiska

12 Zgodnie z art. 1 pkt 10, 17 i 18 Aplinkos apsaugos įstatymas (ustawy o ochronie środowiska) w brzmieniu zmienionym ustawą z dnia 19 lutego 2004 r. (Žin. 2004, nr 36-1179, zwanej dalej „ustawą o ochronie środowiska") do celów tej ustawy:

10) „ocena wpływu na środowisko" oznacza proces ustalania, określania i oceniania potencjalnego wpływu planowanej działalności gospodarczej na środowisko;

[…]

17) „strategiczna ocena wpływu na środowisko" oznacza proces ustalania, określania i oceniania potencjalnego wpływu wdrożenia określonych planów i programów na środowisko, podczas którego sporządza się dokumenty dotyczące strategicznej oceny wpływu na środowisko oraz przeprowadza się konsultacje; wyniki oceny i konsultacji uwzględnia się przed uchwaleniem lub zatwierdzeniem jakiegokolwiek planu lub

programu; udziela się informacji w związku z uchwaleniem lub zatwierdzeniem planu lub programu;

18) „plany i programy" oznaczają dokumenty planistyczne na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym […] [włączając w to] plany zagospodarowania przestrzennego […], które są sporządzane, zatwierdzane lub uchwalane zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawowymi lub też przepisami wykonawczymi wydanymi przez organy administracji publicznej, jeżeli ich wdrożenie może mieć znaczący wpływ na środowisko, włączając w to całkowite lub częściowe zmiany takich planów lub programów".

13 Artykuł 27 ust. 1 tej ustawy stanowi, że plany i programy, których wdrożenie może mieć znaczący wpływ na środowisko, należy sporządzać i wdrażać na podstawie tej i innych ustaw oraz pozostałych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych regulujących strategiczną ocenę wpływu na środowisko, a także regulujących kwestie zagospodarowania przestrzennego oraz czuwania nad ochroną środowiska.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

14 Z art. 4 ust. 3 pkt 4 Teritorijų planavimo įstatymas (ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), zmienionej ustawą z dnia 15 stycznia 2004 r. (Žin. 2004, nr 21-617, zwanej dalej „ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym") wynika, że plany szczegółowe takie jak sporne w sprawie przed sądem krajowym są miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

15 Artykuł 25 ust. 4 tej ustawy stanowi, że w wypadku sporządzania planu szczegółowego należy przeprowadzić strategiczną ocenę wpływu na środowisko w odniesieniu do tego planu zagospodarowania przestrzennego jedynie w wypadku, gdy obowiązek taki wynika z ustawy lub innego aktu wykonawczego lub administracyjnego.

Dekret nr 967 z dnia 18 sierpnia 2004 r.

16 Postanowienia dyrektywy 2001/42 zostały transponowane do prawa litewskiego w szczególności w drodze dekretu rządu Republiki Litewskiej nr 967 w sprawie zatwierdzenia zasad postępowania w odniesieniu do strategicznej oceny wpływu na środowisko planów i programów (Nutarimas dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo) z dnia 18 sierpnia 2004 r. (Žin. 2004, nr 130-4650, zwany dalej „zasadami ustanowionymi dekretem nr 967").

17 Punkt 7.1 zasad ustanowionych dekretem nr 967 stanowi, że ocenę strategiczną przeprowadza się obowiązkowo w sytuacji, gdy sporządza się plany i programy dla wykorzystania gruntów lub dla potrzeb planowania przestrzennego, które stanowią podstawę dla realizacji przedsięwzięć działalności gospodarczej ujętych w załącznikach 1 lub 2 do Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (ustawy o ocenie wpływu planowanej działalności gospodarczej na środowisko), zmienionej ustawą z dnia 21 czerwca 2005 r. (Žin. 2005, nr 84-3105, zwanej dalej „ustawą o ocenie wpływu planowanej działalności gospodarczej na środowisko").

18 Punkt 3.4 zasad ustanowionych dekretem nr 967 stanowi jednakże, iż nie ma on zastosowania w odniesieniu do sporządzania i zatwierdzania „planów zagospodarowania przestrzennego, które dotyczą jednego tylko przedmiotu działalności gospodarczej".

19 Dekret nr 967 z dnia 18 sierpnia 2004 r. został uchylony dekretem nr 467 rządu Republiki Litewskiej z dnia 27 kwietnia 2011 r. (Žin. 2011, nr 50), który uchyla pkt 3.4 zasad ustanowionych dekretem nr 967 ze skutkiem od dnia 1 maja 2011 r.

Ustawa o ocenie wpływu planowanej działalności gospodarczej na środowisko

20 Ustawa o ocenie wpływu planowanej działalności gospodarczej na środowisko zmierza w szczególności do transpozycji dyrektywy 85/337.

21 W pkt 1.1 załącznika 1 do tej ustawy jest mowa o „chlewniach (co najmniej 900 macior; co najmniej 3000 innych sztuk trzody chlewnej)".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

22 W uchwale z dnia 24 marca 2005 r. Pakruojo rajono savivaldybė zatwierdziła wniosek złożony przez Saerimner UAB o wzniesienie do 11 kompleksów zabudowań przeznaczonych na chlewnie na terenie gminy Pokroje.

23 W dniu 23 lutego 2006 r. Pakruojo rajono savivaldybė udzieliła zgody Sofita UAB i Oltas UAB, których spółką dominującą jest Saerimner UAB, na złożenie zamówienia na dwa plany szczegółowe dotyczące wybudowania zabudowań do intensywnej hodowli mogących pomieścić 4000 sztuk trzody chlewnej w dwóch miejscowościach w pobliżu starostwa Kławany, leżącego na terenie gminy Pokroje.

24 Dwiema uchwałami z dnia 23 marca i 20 kwietnia 2006 r. Pakruojo rajono savivaldybė zatwierdziła te plany szczegółowe, które regulują w ten sam sposób budowę dwóch kompleksów zabudowań, z których każdy złożony jest z chlewni na 4000 sztuk trzody chlewnej i zbiornika o objętości 10000 m3 na gnojowicę, oraz sposób użytkowania dwóch działek, na których mają zostać umieszczone te zabudowania.

25 W ww. planach szczegółowych określono sposób użytkowania obszarów na poziomie lokalnym. Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym takie plany szczegółowe stanowią miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

26 Skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym zakwestionowali przed Šiaulių apygardos administracinis teismas (rejonowym sądem administracyjnym w Szawlach) w szczególności zgodność z prawem tych dwóch uchwał zatwierdzających, podnosząc, że właściwe organy powinny były przeprowadzić strategiczną ocenę wpływu na środowisko w rozumieniu art. 1 pkt 17 ustawy o ochronie środowiska.

27 Wyrokiem z dnia 21 lutego 2009 r. ww. sąd oddalił skargę jako bezzasadną.

28 Sąd ten zaznaczył, że zgodnie z prawem krajowym, a w szczególności na podstawie pkt 3.4 zasad ustanowionych dekretem nr 967, strategiczna ocena wpływu na środowisko nie ma zastosowania do planów zagospodarowania przestrzennego takich jak dwa zakwestionowane plany szczegółowe, które dotyczą tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej.

29 Wyjaśnił on, że w niniejszej sprawie powinna zostać zastosowana, tak jak miało to miejsce, jedynie ustawa o ocenie wpływu planowanej działalności gospodarczej na środowisko. Tylko postępowanie w sprawie oceny wpływu na środowisko w rozumieniu art. 1 pkt 10 ustawy o ochronie środowiska zostało zatem przeprowadzone w odniesieniu do działalności gospodarczej planowanej przez dane spółki.

30 Wspomniany sąd oddalił z tego powodu podniesiony przez skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym argument, zgodnie z którym należało przeprowadzić również strategiczną ocenę wpływu na środowisko.

31 W apelacji wniesionej do sądu odsyłającego skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym zauważyły, że zgodnie z art. 16 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w sytuacji gdy nie został sporządzony ogólny plan zagospodarowania przestrzennego, organy odpowiedzialne za sprawy zagospodarowania przestrzennego przed realizacją przedsięwzięcia są zobowiązane do sporządzenia planu oraz do dokonania strategicznej oceny wpływu tego przedsięwzięcia na środowisko.

32 Jeżeli chodzi o pkt 3.4 zasad ustanowionych dekretem nr 967, wskazano w nich co do zasady, że plany zatwierdzone uchwałami z dnia 23 marca i 20 kwietnia 2006 r. nie mogą zostać zakwalifikowane jako plany dotyczące tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej w rozumieniu prawa krajowego. Nie odpowiada to stanowi faktycznemu, a więc należało przeprowadzić strategiczną ocenę wpływu na środowisko.

33 Sąd odsyłający orzekł, że uregulowanie krajowe obowiązujące w okresie wystąpienia okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu przed sądem krajowym nie nakładało obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny wpływu na

środowisko dwóch zakwestionowanych planów. Niemniej z uwagi na fakt, że stanowiły one transpozycję dyrektywy 2001/42, sąd ten powziął wątpliwości w kwestii, czy te uregulowania są zgodne z tą dyrektywą.

34 W tych okolicznościach Vyriausiasis administracinis teismas (naczelny sąd administracyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy rozstrzygnięcie, że strategiczna ocena wpływu na środowisko nie jest obowiązkowa w wypadku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w swych szczegółowych postanowieniach wzmiankują tylko jeden przedmiot działalności gospodarczej – zgodnie z tym, co stanowią przepisy prawa Republiki Litewskiej, w szczególności pkt 3.4 [zasad ustanowionych dekretem nr 967] – może zostać uznane za stanowiące wyszczególnienie rodzajów planów i programów w rozumieniu art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42/WE […]?

2) Czy przepisy prawa krajowego mające zastosowanie w niniejszej sprawie – zgodnie z którymi, bez ustalania w każdym konkretnym wypadku, czy występuje potencjalnie znaczący wpływ na środowisko, nie ma potrzeby przeprowadzania strategicznej oceny wpływu na środowisko w odniesieniu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących małych działek gruntu, takich jak plany będące przedmiotem niniejszego postępowania, tylko na tej podstawie, że plany te dotyczą tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej – są zgodne z wymogami art. 3 ust. 2 lit. a), art. 3 ust. 3 i 5 dyrektywy 2001/42?

3) Czy przepisy dyrektywy 2001/42, a w szczególności jej art. 11 ust. 1, należy interpretować w ten sposób, że w stanie faktycznym, takim jak w niniejszej sprawie, gdy przeprowadzono ocenę wpływu na środowisko zgodnie z wymogami dyrektywy Rady 85/337/EWG […], wymogi określone w dyrektywie 2001/42 nie mają zastosowania?

4) Czy zakres zastosowania art. 11 ust. 2 dyrektywy 2001/42 obejmuje przepisy dyrektywy 85/337?

5) W wypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie czwarte – czy okoliczność, że przeprowadzono ocenę zgodnie z wymogami dyrektywy 85/337, oznacza, że obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu na środowisko zgodnie z wymogami dyrektywy 2001/42 w stanie faktycznym takim, jak w niniejszej sprawie, stanowiłby przejaw powtarzania ocen w rozumieniu art. 11 ust. 2 dyrektywy 2001/42?

6) W wypadku twierdzącej odpowiedzi na pytanie piąte – czy dyrektywa 2001/42, a w szczególności jej art. 11 ust. 2, nakłada na państwa członkowskie obowiązek ustanowienia w prawie krajowym wspólnych lub skoordynowanych procedur dotyczących ocen, jakie należy przeprowadzać zgodnie z wymogami dyrektywy 2001/42 i dyrektywy 85/337 w celu uniknięcia powtarzania ocen?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

35 Na wstępie należy wyjaśnić, że z postanowienia odsyłającego wynika, że „plany szczegółowe" będące przedmiotem postępowania głównego są „miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego" w rozumieniu pkt 3.4 i 7.1 zasad ustanowionych dekretem nr 967. Te plany miejscowe stanowią „plany i programy" w rozumieniu art. 1 pkt 18 ustawy o ochronie środowiska. Plany kwestionowane w postępowaniu

przed sądem krajowym zostały zatwierdzone, zanim sporządzono ogólne plany zagospodarowania przestrzennego.

36 W świetle tych wstępnych uwag należy uznać, że zwracając się z dwoma pierwszymi pytaniami, które należy rozpatrywać łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 3 ust. 2 lit. a) oraz art. 3 ust. 3 i 5 dyrektywy 2001/42 należy interpretować w ten sposób, iż przepisy te nie stoją na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, takiemu jak to będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, które stanowi, że ocena w ramach tej dyrektywy nie jest przeprowadzana, gdy plany określające użytkowanie małych obszarów na poziomie lokalnym dotyczą tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej.

37 Jak wynika bowiem z art. 1 dyrektywy 2001/42, jej głównym celem jest dokonanie oceny wpływu na środowisko planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko w czasie ich przygotowania i przed ich przyjęciem.

38 Przede wszystkim należy zaznaczyć, że plany takie jak zakwestionowane w postępowaniu przed sądem krajowym są wymienione w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42, w przypadku których z zastrzeżeniem art. 3 ust. 3 wymagane jest przeprowadzenie oceny wpływu na środowisko, i że konkretnie określają one, jak wynika z postanowienia odsyłającego, ramy dla przyszłego zezwolenia na przedsięwzięcia wymienione w pkt 17 załącznika I do dyrektywy 85/337.

39 W tym względzie art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42 należy interpretować w ten sposób, że dotyczy on również planu, który w jednym sektorze ustala ramy przedsięwzięcia mającego tylko jeden przedmiot działalności gospodarczej.

40 Brzmienie tego art. 3 ust. 2 lit. a) w związku z motywem 10 dyrektywy 2001/42 nie pozwala stwierdzić, że jego zakres zastosowania powinien ograniczać się do planów i programów ustalających ramy przedsięwzięć mających wiele przedmiotów w jednym lub wielu sektorach, do których odnosi się ten przepis.

41 Ponadto sformułowanie „[w]szystkie plany i programy, przygotowywane dla szeregu sektorów" znajdujące się we wspomnianym motywie potwierdza, że art. 3 ust. 2 lit. a) ww. dyrektywy obejmuje wszystkie plany i programy przygotowane dla każdego ze wskazanych w nim sektorów, w tym dla sektora zagospodarowania obszarów wiejskich rozpatrywanego odrębnie, a nie tylko planów i programów przygotowanych równocześnie dla szeregu tych sektorów.

42 Ponieważ wszystkie rozważane sektory są bardzo rozległe, każda odmienna wykładnia skutkowałaby znacznym ograniczeniem zakresu zastosowania tego przepisu i niweczyłaby w ten sposób zasadniczy cel dyrektywy 2001/42. Taka wykładnia powodowałaby, że przedsięwzięcia na wielką skalę mogłyby nie być objęte tą dyrektywą, w przypadku gdyby dotyczyły tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej.

43 W dalszej kolejności należy zaznaczyć, że plany będące przedmiotem sporu przed sądem krajowym mogą być objęte art. 3 ust. 3 dyrektywy 2001/42, zgodnie z którym plany określające użytkowanie małych obszarów na poziomie lokalnym wymagają oceny wpływu na środowisko tylko wtedy, gdy państwa członkowskie „stwierdzają, że mogą one potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko".

44 Państwa członkowskie zgodnie z art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42 ustalają w odniesieniu do planów takich jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, poprzez rozpatrywanie każdej sprawy na zasadzie jednostkowych przypadków lub wyszczególniając rodzaje planów i programów, czy te plany mogą potencjalnie

powodować znaczący wpływ na środowisko, wymagający oceny zgodnie z tą dyrektywą. Zgodnie z tym samym przepisem państwa członkowskie mogą również postanowić o połączeniu tych dwóch metod oceny.

45 W tym względzie należy wyjaśnić, że celem mechanizmów oceny planów wskazanych w art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42 jest umożliwienie ustalenia planów, których ocena jest wymagana, ponieważ mogą one powodować potencjalnie znaczący wpływ na środowisko.

46 Zakres uznania, jakim dysponują państwa członkowskie na podstawie art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42 w celu ustalenia niektórych typów planów, które mogą potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko, jest ograniczony ustanowionym w art. 3 ust. 3 tej dyrektywy w związku z art. 3 ust. 2 wymogiem poddania ocenie wpływu na środowisko planów mogących potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko, w szczególności ze względu na ich cechy, na ich wpływ i na obszary, na które mogą potencjalnie oddziaływać.

47 W związku z powyższym państwo członkowskie, które ustaliłoby kryterium skutkujące tym, że w praktyce cała kategoria planów byłaby z góry wyłączona z oceny wpływu na środowisko, przekroczyłoby zakres uznania, którym dysponuje na mocy art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42 w związku z art. 3 ust. 2 i 3, chyba że można by uznać na bazie istotnych kryteriów, takich jak w szczególności ich cel, zakres terytorium, które obejmują, lub wrażliwość danych obszarów naturalnych, iż wszystkie wyłączone plany nie mogą znacząco oddziaływać na środowisko (zob. podobnie, w odniesieniu do zakresu uznania, jaki przysługuje państwom członkowskim na podstawie art. 4 ust. 2 dyrektywy 85/337, wyrok z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie C-427/07 Komisja przeciwko Irlandii, Zb.Orz. s. I-6277, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).

48 Sytuacja taka nie ma miejsca w przypadku kryterium, zgodnie z którym sporny plan zagospodarowania przestrzennego dotyczy tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej. Takie kryterium oprócz tego, że jest sprzeczne z art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42, nie umożliwia również przeprowadzenia oceny, czy plan wywiera „znaczący wpływ" na środowisko naturalne czy też nie.

49 Niezbyt ścisłe sformułowanie pkt 3.4 zasad ustanowionych dekretem nr 967 może ponadto stwarzać trudności dla wyraźnego określenia zakresu kategorii planów, które właściwe organy mogą uznawać za plany, „które dotyczą tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej".

50 Należy niemniej zaznaczyć, że przepis krajowy taki jak wspomniany pkt 3.4 skutkuje wyłączeniem z oceny wpływu na środowisko w rozumieniu art. 1 pkt 17 ustawy o ochronie środowiska wszystkich planów, które dotyczą tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej, jak chlewnie wymienione w pkt 17 załącznika I do dyrektywy 85/337, mimo iż nie można odrzucić możliwości, że badanie planów objętych takim przepisem mogłoby ujawnić znaczący wpływ na środowisko.

51 Nie można zatem uznać na podstawie ogólnej oceny, że wszystkie plany wyłączone przepisem krajowym, takim jak pkt 3.4 zasad ustanowionych dekretem nr 967 nie mogą wywierać potencjalnego znaczącego wpływu na środowisko.

52 Ponadto, nawet jeżeli szereg planów byłoby objętych takim przepisem, nie mając znaczącego wpływu na środowisko, nie ma podstaw, by uznać bez ogólnej oceny, że podobnie byłoby w odniesieniu do łącznych skutków tych planów.

53 Wreszcie należy zaznaczyć, iż uregulowania takie jak zawarte w pkt 3.4 zasad ustanowionych dekretem nr 967 nie tylko naruszają cel dyrektywy 2001/42, a w szczególności jej art. 3 ust. 2, 3 i 5, który dotyczy niewyłączania z oceny wpływu na środowisko

żadnego planu, który może wywierać potencjalny znaczący wpływ na środowisko, ale też nie gwarantują w żaden sposób, że właściwe organy uwzględnią kryteria ustalone w załączniku II do dyrektywy 2001/42, jak wymaga tego wyraźnie art. 3 ust. 5 zdanie drugie tej dyrektywy, w celu zapewnienia, by wszystkie plany, które mogą potencjalnie wywierać znaczący wpływ na środowisko, były objęte tą dyrektywą.

54 Na pytania pierwsze i drugie trzeba zatem odpowiedzieć, iż wykładni art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42 w związku z jej art. 3 ust. 3 należy dokonywać w ten sposób, że przepis ten sprzeciwia się uregulowaniu krajowemu takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu przed sądem krajowym, które przewiduje w sposób tak ogólny i bez indywidualnego zbadania każdego przypadku, iż ocena na podstawie tej dyrektywy nie jest przeprowadzana, gdy plany, które określają sposób użytkowania małych obszarów na poziomie lokalnym, dotyczą tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej.

W przedmiocie pytań od trzeciego do piątego

55 W tych pytaniach, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 11 ust. 1 i 2 dyrektywy 2001/42 należy interpretować w ten sposób, że ocena wpływu na środowisko zrealizowana zgodnie z dyrektywą 85/337 zwalnia z wymogu przeprowadzenia takiej oceny na podstawie dyrektywy 2001/42.

56 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy przypomnieć, że z postanowienia odsyłającego wynika, iż przy sporządzaniu planów szczegółowych kwestionowanych w postępowaniu przed sądem krajowym nie przeprowadzono żadnej oceny zgodnie z dyrektywą 2001/42.

57 Zgodnie z treścią samego art. 11 ust. 1 dyrektywy 2001/42 ocena wpływu na środowisko dokonywana w ramach tej dyrektywy nie ma wpływu na jakiekolwiek wymogi w ramach dyrektywy 85/337.

58 Wynika z tego, że ocenę wpływu na środowisko w ramach dyrektywy 85/337 dołącza się, gdy wymagają tego jej przepisy, do oceny dokonanej w ramach dyrektywy 2001/42.

59 W ten sam sposób ocena wpływu na środowisko dokonana w ramach dyrektywy 85/337 nie narusza wymogów określonych w dyrektywie 2001/42 i nie może zwalniać z obowiązku dokonania oceny wpływu na środowisko, która wymagana jest przez tę ostatnią dyrektywę w celu uwzględnienia aspektów środowiskowych specyficznych dla tej dyrektywy.

60 Ponieważ oceny przeprowadzane zgodnie z dyrektywami 2001/42 i 85/337 są pod wieloma względami odmienne, konieczne jest stosowanie wymogów obydwu tych dyrektyw w sposób łączny.

61 W tym względzie należy zauważyć, że gdyby dane państwo członkowskie przewidziało skoordynowane lub wspólne procedury, z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2001/42 wynika, że w ramach takiej procedury wymagane jest sprawdzenie, czy ocena wpływu na środowisko została przeprowadzona zgodnie z wszystkimi przepisami zawartymi w różnych właściwych dyrektywach.

62 W tych okolicznościach do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy ocena, która w postępowaniu przed sądem krajowym została przeprowadzona w ramach dyrektywy 85/337, może być uznana za wyraz skoordynowanej lub wspólnej procedury i czy obejmuje ona już wszystkie wymogi dyrektywy 2001/42. Jeżeli okaże się, że

taka sytuacja ma miejsce, to nie będzie już wymagane przeprowadzenie nowej oceny zgodnie z tą ostatnią dyrektywą.

63 W świetle tych rozważań należy więc na pytania od trzeciego do piątego udzielić odpowiedzi, że art. 11 ust. 1 i 2 dyrektywy 2001/42 należy interpretować w ten sposób, iż ocena wpływu na środowisko zrealizowana zgodnie z dyrektywą 85/337 nie zwalnia z wymogu przeprowadzenia takiej oceny na podstawie dyrektywy 2001/42. Jednakże do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy ocena, która została przeprowadzona na podstawie dyrektywy 85/337, może być uznana za wyraz skoordynowanej lub wspólnej procedury i czy obejmuje ona już wszystkie wymogi dyrektywy 2001/42. Jeżeli okazałoby się, że taka sytuacja ma miejsce, to nie byłoby już wymagane przeprowadzenie nowej oceny zgodnie z tą ostatnią dyrektywą.

W przedmiocie pytania szóstego

64 W ramach tego pytania sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 11 ust. 2 dyrektywy 2001/42 należy interpretować w ten sposób, że zobowiązuje on państwa członkowskie do ustanowienia w ich systemie prawnym skoordynowanych lub wspólnych procedur, które spełniają wymogi dyrektyw 2001/42 i 85/337.

65 Z samej treści art. 11 ust. 2 dyrektywy 2001/42, jak również z jej motywu 19 wynika, że państwa członkowskie nie są w żaden sposób zobowiązane do ustanowienia skoordynowanych lub wspólnych procedur dla planów lub programów, dla których obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu na środowisko wynika równocześnie z dyrektywy 2001/42 i z innych dyrektyw.

66 Należy zatem na pytanie szóste udzielić odpowiedzi, że art. 11 ust. 2 dyrektywy 2001/42 należy interpretować w ten sposób, że nie zobowiązuje on państw członkowskich do przewidzenia w ich systemie prawnym skoordynowanych lub wspólnych procedur, które spełniają wymogi dyrektyw 2001/42 i 85/337.

W przedmiocie kosztów

67 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Wykładni art. 3 ust. 5 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, w związku z jej art. 3 ust. 3 należy dokonywać w ten sposób, że przepis ten sprzeciwia się uregulowaniu krajowemu takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu przed sądem krajowym, które przewiduje w sposób tak ogólny i bez indywidualnego zbadania każdego przypadku, iż ocena na podstawie tej dyrektywy nie jest przeprowadzana, gdy plany, które określają sposób użytkowania małych obszarów na poziomie lokalnym, dotyczą tylko jednego przedmiotu działalności gospodarczej.**

2) **Artykuł 11 ust. 1 i 2 dyrektywy 2001/42 należy interpretować w ten sposób, że ocena wpływu na środowisko zrealizowana zgodnie z dyrektywą 85/337/EWG**

z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, zmienioną dyrektywą Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r., nie zwalnia z wymogu przeprowadzenia takiej oceny na podstawie dyrektywy 2001/42. Jednakże do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy ocena, która została przeprowadzona na podstawie zmienionej dyrektywy 85/337, może być uznana za wyraz skoordynowanej lub wspólnej procedury i czy obejmuje ona już wszystkie wymogi dyrektywy 2001/42. Jeżeli okazałoby się, że taka sytuacja ma miejsce, to nie byłoby już wymagane przeprowadzenie nowej oceny zgodnie z tą ostatnią dyrektywą.

3) Artykuł 11 ust. 2 dyrektywy 2001/42 należy interpretować w ten sposób, że nie zobowiązuje on państw członkowskich do ustanowienia w ich systemie prawnym skoordynowanych lub wspólnych procedur, które spełniają wymogi dyrektywy 2001/42 i zmienionej dyrektywy 85/337.

Podpisy